

KGORO YA THUTO YA GAUTENG

TLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU

OCTOBER / NOVEMBER 2005
OKTOBER / NOVEMBER 2005

SEPEDI LELEME LA GAE
MAEMO A GO LEKANELA
(Lephephe la Bobedi)

NAKO: diiri tše 2

MEPUTSO: 75

DITAELO:

- Badišiša ditaelo ka šedi.
- Lephephe le le arotšwe ka dikarolo tše THARO, e lego, A,B, le C.
- Karolong ya A, o filwe ditsopolwa tše NNE, araba dipotšišo go tšwa ditsopolweng tše PEDI fela.
- Karolong ya B le C kgetha potšišo e TEE fela go ye nngwe le ye nngwe ya tšona.
- Kgetha potšišo e TEE ye telele le e TEE ya ditsopolwa.

KAROLO YA A

THETO

POTŠIŠO 1

Senakangwedi 5 – D.M. Mampuru

- 1.1 Badišiša setsopolwa se gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di se latelago:

Basadi ba ile ba mpona ba itia dinxa ba sa fetše. Dinx ba di itia ba ne le barwedi ba bona, Dihlogo ba di bolaiša go tšokotšwa Ba re ka wa go ja bogobe.	3
Ye e ka ratago nna kgarebe e itirela morwalo, Gobane ge swahlana e tšeatšea e tla nnyaka e sa fetše, Ka ge go thwe bja ka boso bo pipa seetša sa lebone bošego.	6 9

- 1.1.1 Bokobo bja sereti bo swantšhwa le phoofolo efe seretong se? (1)
- 1.1.2 Ke mohuta ofe wa sereto? Efa lebaka la karabo ya gago. (2)
- 1.1.3 Ke sekapolelo sefe seo se šomišitšwego mothalotheong wa bone? Efe lebaka la karabo ya gago. (2)

- 1.1.4 Efa mohlala wa pheteletšo temathetong ye. (1)
- 1.1.5 Go ya ka sereto se, ke eng seo se botsefatšago monna? (1)
- 1.1.6 Ke maele afe ao o ka a fago mogwera wa gago wa go se bopege ge a segwa ke batho? (2)
- 1.1.7 Efa mabaka a MABEDI ao a dirilego gore basadi bao ba bego ba sega sereti ditshetlo di hwe le melodi. (2)
- 1.1.8 Ke ka lebaka la eng basadi ba be ba itia dinxa ba sa fetše? (1½)
[12½]

1.2 Bala setsopolwa se se latelago gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

Raesibe, ngwana wa pelo ya ka! Ngwana wa Hlapogadi, setswatswa sa go tswalwa; O kgodu e tšwago rotseng la Phahla; Molebeledi ke yena a hlaelago Raesibe a Phala Mojì yena o itatswa le dijabana. Ngwana a Phahla o topile bose bja fase lohle, Bile ke re: "Ka palomonwana ye, o tla ba wa ka!"	3
O nthemišitše hlogo dikgwedikgwedi; O ntlhokišitše maroko, mašegošego; O nthaketše lethabo, matšatšitšatši; Ke lekile ke re ke monna, ke llela teng, Ke re moepathutse, ke tshwanelo a kodimele, O sa bone bohloko pelong ya ka, o gana. Lehono ke re: "Ka palamonwana ye, o tla ba wa ka!"	6 9 12

- 1.2.1 Na palamonwana e na le mohola? Efa lebaka. (2)
- 1.2.2 Tsopola mohlala wa tlogelo seretong se o be o fe lebaka la karabo ya gago. (2)
- 1.2.3 Efa dintlha tše PEDI go laetša gore sereti se be se sa ipshine ka bophelo. (2)
- 1.2.4 Tsopola go tšwa temathetong ya pele go laetša gore motho yo e be e le sethakga. (1)
- 1.2.5 Efa tlhalošo ya seema se se lego mothalothelong wa 12. O be o se ngwale ka botlalo. (2)
- 1.2.6 Ke maele afe ao o ka afago baratani ba gore ba kgotlelelane? (2)
- 1.2.7 Efa hlogo ya sereto se. (1½)
[12½]

- 1.3 Bala setsopolwa se se latelago ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

Di retwa di boa mokatong, Morutiši!	
Re tla go leboga go sele, montsošabošego!	
Re tla go itela magoswi mohla re fula dienywa mereng yago.	3
Mmetlabokamoso, go sele, tshwela mare diatleng!	
Mahloyawena o hlokahlogo, morutiši,	
O ipolaiša go robja ke hlogo, a sa e šomiše	6
Gobane ka wena, re kgona go itebanya le Mošweu, ra khora.	
Ka wena matšibogo ka moka a theogelwa.	

- 1.3.1 Go tshwela mare diatleng ke go dira eng? (1)
- 1.3.2 Ke eng seo o ka se dirago ka barutiši ba go se tshwele mare diatleng? Efa dintlha tše PEDI. (2)
- 1.3.3 O ka eletša bjang ngwana wa go tšhaba sekolo gore a bone mohola wa thuto? Efa dintlha tše PEDI. (2)
- 1.3.4 Mošweu yo go bolelwago ka yena seretong se ke mang? (1½)
- 1.3.5 Ka methaladi ye MEBEDI efa moko wa sereto se. (2)
- 1.3.6 Efa seka se se dirišitšwego temathetong ya bobedi gotee le tlhalošo ya sona. (2)
- 1.3.7 Motswadi a ka thušana bjang le morutiši gore bokamoso bja moithuti e be bjo bo phadimago? (2)

[12½]

- 1.4 Bala setsopolwa se se latelago ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

Rena ba Kgalauwane Lefakong,	
Kgorong ya maebadigolo,	
Re ithwele megono,	3
Re itshwere dihlala,	
Ka senatla Mathibolle	
Yo a ilego gona boyabatho.	6
O thibolotše tsela seyangwakongmošweu,	
O thibolotše ditsebe go kwa tša thuto,	
O thibolotše mahlo go bona sedi la thuto	9
O thibolotše megopolo bososwaneng	

- 1.4.1 Ke bomang bao ba ithwelego megono le gona ka lebaka la eng? (2)
- 1.4.2 Efa mohlala wa morumokwanothumo le tšhomišo ya wona. (2)

- 1.4.3 Ke seema sefe se o ka se hlalago baKgalauwane gore ba homotšege? (2)
- 1.4.4 Ka dintlha tše PEDI, re botše gore Mathibolle o be a thuša setšhaba bjang? (2)
- 1.4.5 Go ya ka sereto se go thibolla megopolo bososwaneng ke go dira eng? (2)
- 1.4.6 O bona e le tshwanelo, gore ge motho a ile boyabatho a lletwe? Efa kgopolo ya gago. (2½)
[12½]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: [25]

KAROLO YA B

Araba potšišo e TEE karolong ya B

POTŠIŠO 2

TERAMA

A mo swina ngwanana' thakana – M.S. Serudu

- 2.1 Badišiša ditsopolwa tše gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di di latelago:

Setsopolwa A

Lekope:	(<i>O sentše sefahlogo</i>): Ke kgale ke bona gore taba ye e tla fihla kgole.
Mologadi:	(<i>Ka go makala</i>): Na ke taba efe yeo o bolelago ka yona?
Lekope:	Ai! Ke a bona ba nkganyogela lehu!
Mologadi:	(<i>O mo tomoletše mahlo</i>): Na o bolela ka bomang, Peba?
Lekope:	Ke ra tšona dihlolanyana tše tša gago.
Mologadi:	Mašakwe! Nna ka ba le dihlola? Na o nyaka go reng, monna tena!
Lekope:	(<i>O senya sefahlogo</i>): Itlhokomele, o se ke wa mpitša monna tena!
Mologadi:	(<i>Ka go ngaletša</i>): Ke go bitše mang ka gore šefa o re ke na le dihlola. O reng o sa phule sekutu boladu bja tšwa?
Lekope:	(<i>A dulela pejana setulong</i>): Hlwaya tsebjanatšeo tša gago. Ke re ke lapile. Ba ntshenyeditše go lekane.

- 2.1.1 Dihlolanyana tše Lekope a bolelago ka tšona setsopolweng ke bomang? (2)

- 2.1.2 Na o dumela gore batho bao o ba filego ka go 2.1.1 ba be ba senyetša Lekope? Efa lebaka. (2)
- 2.1.3 Mologadi o šupa eng ge a re Lekope o gatela masogana mašemo? (1)
- 2.1.4 Ke maele afe ao o bego o ka a fa Lekope le Mologadi, gore ditaba tša bona di boele sekeng? Efa dintlha tše PEDI. (2)
- 2.1.5 Morago ga poledišano ye Mologadi o tšere magato afe gore lapa la gagwe le bolokege? (1)

Setsopolwa B

Modupi: O sa di bolela, Rangwane. Maloba re be re le kopanong ya boraditaxi mola hoteleng ya Mojasagagwe. Mantšiboa ge re eja mola, ke bona a tsena le moisa yo mongwe yo motelele.

Molagadi: Ke mmoditše Lekope ka re o tla mo swina ngwanana'thakana. Ga se wa kwa gore ke mang yena moisa yoo a jago ditšhelete tšhelete tša ka le yena?

Modupi: Gape ditaba di bothata ke a le botša!

Thomo: O ra bjang monna Modupi? Gape ga se wa fetola potšišo ya mmago.

Modupi: Yena moisa yoo go kwala gore ke rrago bana ba gagwe.

Mologadi: Aowi! O tsupologa kae bjale mokadikadi yoo?

- 2.1.6 Mmatlala ge a laela Lekope o ile o ya kae? (1)
- 2.1.7 Efa maina a bana ba go bolelwago ka bona setsopolweng. (2)
- 2.1.8 Ge o bona Mmatlala o rata Lekope? (3)
- 2.1.9 Efa dintlha tše PEDI tšeo di laetšago gore Lekope o ile a swinwa ke ngwana'a thakana. (2)
- 2.1.10 Hlabela Lekope seema seo se swanelago mediro ya gagwe go ya ka setsopolwa. (1)

Setsopolwa C

Lekope: Mmatlala o mphetola bjang? O a tseba, nka go šoporogantšha gonabjale wa šulelwa. (*O tsoga malaong o dula ka marago*).

Mmatlala: (*O mo kgoromeletša malaong gape*): Robala sehlola tšena sa Mokgolabje. Ge o le marapo ka tsela ye o tla nthoma kae? (*Lekope o leka go ema ka bjako o swarwake sehlabi, o wela fase, o a idibala*). Ijo, motho wa batho! O tla hwela diatleng tša ka! Ijo! Ke tla swarwa ba re ke mmolaile, (*Go kokota motho, Mmatlala o ya lebating o hwetša e le mmagwe*). Tsena ka pela, Mma.

Pebetse: (*O itiwa ke letswalo*): O reng o fegile mahlo phatleng ka tsela ye, Mmatlala?

- 2.1.11 Efa modu wa ntwaga ya Lekope le Mmatlala go ya ka poledišano ye. (2)
- 2.1.12 Mmatlala yena o ile a dira eng ka morago ga poledišano ye? (2)
- 2.1.13 Na o bona Mmatlala a dirile gabotse ka go amogela Mokalabi pelong ya gagwe? Efa lebaka. (2)
- 2.1.14 Efa semelo sa Mmatlala go ya ka poledišano ya gagwe le Lekope. (2)
- [25]

GOBA

- 2.2 “Sefatamollo se a iphatela”. Sekaseka kgopolo ye o lebeletše phedišano magareng a Mmatlala le Lekope.

PALOMOKA YA KAROLO YA B: [25]

KAROLO YA C

Araba potšišo e TEE karolong ya C.

POTŠIŠO 3

PADI

Nnete fela – M.A. Kekana

- 3.1 Badišiša ditsopolwa tše gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di di latelago:

Setsopolwa A

Lentha la Ariel le ile la dira gore bašomedi bao ba babedi ba retologe go mo lebelela. Gomme lebakeng le ba dirago bjalo kua mojako go ile gwa tsena mošomedi yo mongwe gape wa kantorong tše. O be a tsena a etetšana le lekgarebe la seemakadinao le leswana la go bogega. Mohuta wa makgarebe a o hwetšago diswantšho tša ona di kgabišitše maphephe a apešago dimakasine. Mošomedi yo a nago nalo o be a tsena ka mokgwa wo nkego o etetša morwedi wa kgoši.

- 3.1.1 Ke ka lebaka la eng Ariel a bethile lentha? Efa dintlha tše PEDI. (2)
- 3.1.2 Ge o lebeletše bothata bja bašomedi ba ba setšhaba bja go se thuše setšhaba bo ka rarollwa bjang? (1)
- 3.1.3 Ariel o be a tle go dira eng mo dikantorong? (1)
- 3.1.4 Efa mafelo a MABEDI ao Bubbles a go gahlana le Ariel. (2)

3.1.5 Bubbles o ile a leba kae morago ga go tloga ga komišinare? (1)

3.1.6 Ariel o be a tumile ka mošomo ofe? (1)

Setsopolwa B

“Ke nyaka sesi Bubbles.” Noko a realo a itlhomodiša peb:

“Pelo, ya ka e bohloko, ngwanaka o timetše, ge ke mo nyaka ga ke mmone. Gore ke lle o a tseba.”

“Akga o se ke wa ba wa la mo, batho ba tla go sega ba re o setlaela, gape banna ga ba lle.” Thandi a realo a kukile nkwana ya gagwe ye nnyane, a rotošeditše sefahlego sa nkgokolwana se se hlabana sa mahlo a magolo a go phadima go Noko.

3.1.7 Ke ka lebaka la eng Noko a dirišitše Thandi go hwetša mo, Bubbles a iphihlilego? (2)

3.1.8 Kgopolo ya go fatišiša Noko e tlile ka mang? (1)

3.1.9 Na Noko ge a bolela le Thandi o be a lla? Efa kgopolo ya gago. (2)

3.1.10 Ge o le Noko, morwedi wa gago a nyakwa gore a bolawe o ka dira eng? (2)

3.1.11 Kutollo ye Noko a e dirilego go Thandi e rarolla bjang bothata bja paditseka ye? Hlaloša ka methaladi e MEBEDI. (2)

Setsopolwa C

“Le ge a sa tsebalege ke benka se kgone go mo neela lehung, ke segole sa ka.” A tšea moya. “Bubbles ...” Mahlo a Noko a swara go šutha ga motti mojakong ...

Ge a lebelela a lemoga Mabusha yo a bego a šuta a ya ka ntle ga ngwako gape.

“Bubbles” Ke Noko a fegelwa, “ke swerwe. Go tlile go tsebega gore ke go lemošitše.” “Tate, le bolela ka eng?”

3.1.12 Ka methaladi ye MEBEDI hlaloša gore ke ka lebaka le eng Mabusha a ile a boelela sefatanageng? (2)

3.1.13 Ka methaladi ye MEBEDI hlaloša gore na Noko o tšere magato afe go šireletša bophelo bja Karabo? (2)

3.1.14 Go ya ka karabo ye o e filego go 3.1.13, a o bona Noko a tšere kgato ya maleba? (2)

3.1.15 Ke eng seo se dirilego gore Noko a fegelwe setsopolweng se? (1)

3.1.16 Bubbles o be a boledišana le Noko ka mogala a le kae?

(1)
[25]

GOBA

3.2 “Le ge o ka e buela lepeng magokobu a a go bona”. Tiiša kgopolo ye ka go sekaseka diteng tša paditseka ye “Nnete Fela”.

PALOMOKA YA KAROLO YA C: [25]

PALOMOKA: 75